

20.3 Ενέργειες του Δημοσίου

- 20.3.1 Μόλις συμβεί οποιοδήποτε από τα γεγονότα που προσδιορίζονται στο Άρθρο 20.2, το Δημόσιο μπορεί να θέσει το ΕΠ ή το επηρεαζόμενο τμήμα του υπό τον άμεσο έλεγχο ή διαχείρισή του και (αν αρμόζει) μπορεί το ίδιο ή μέσω οποιοδήποτε τρίτου προσώπου να λάβει οποιοδήποτε αναγκαίο μέτρο για την άρση των συνθηκών που οδήγησαν σε αυτήν τη διακοπή ή παρέμβαση.
- 20.3.2 Καμία διακοπή ή παρέμβαση δεν θα είναι διάρκειας ή έκτασης μεγαλύτερης από αυτή που εύλογα απαιτείται, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που έδωσαν αφορμή στην ανάγκη για διακοπή ή παρέμβαση.

20.4 Κάλυψη Εξόδων και Δαπανών

Σε περίπτωση οποιασδήποτε διακοπής ή παρέμβασης του Δημοσίου:

- (i) εξαιτίας ενός γεγονότος που καθορίζεται στα Άρθρα 20.2.1 ή 20.2.5, εκτός και αν η παρέμβαση ή η διακοπή σχετίζεται με κάποια παράβαση του Παραχωρησιούχου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Άρθρου 22 (Ανωτέρα Βία),
- (ii) εξαιτίας αντισυμβατικής ενέργειας ή παράλειψης του Παραχωρησιούχου (περιλαμβανομένων των γεγονότων που αναφέρονται στα Άρθρα 20.2.2, 20.2.3 και 20.2.4), ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να καταβάλει στο Δημόσιο τα έξοδα και τις δαπάνες της παρέμβασης ή διακοπής για την άρση της παράβασης, εντός τριάντα (30) ημερών από την έγγραφη ειδοποίηση του Δημοσίου που θα συνοδεύεται από τα παραστατικά δαπανών και εξόδων.

20.5 Διαφωνία

Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς τη συνδρομή λόγων εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Άρθρου, ο Παραχωρησιούχος δικαιούται να προσφύγει στην Επιτροπή Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών μέσα σε επτά (7) ημέρες από τη διακοπή / παρέμβαση του Δημοσίου. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών αποφανθεί υπέρ του Παραχωρησιούχου, και υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι οικείες προϋποθέσεις του Άρθρου 26, η παρέμβαση του Δημοσίου θα συνιστά Γεγονός Καθυστερήσης ή/και Γεγονός Ευθύνης Δημοσίου. Αν το ζήτημα δεν παραπεμφθεί

στην Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών μέσα στην προθεσμία αυτή των επτά (7) ημερών, θεωρείται ότι ο Παραχωρησιούχος έχει αποδεχτεί πως η διακοπή ή η παρέμβαση είναι επιτρεπτή και ότι δεν δικαιούται καμία αποζημίωση για αυτές. Παρά την οποιαδήποτε παραπομπή τέτοιων ζητημάτων στην Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών, το Δημόσιο δικαιούται να ασκεί τα κατά το παρόν Άρθρο δικαιώματα του μέχρις ότου η Επιτροπή Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών εκδώσει το Πόρισμά της.

21. Ασφαλίσεις

- 21.1 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να συνάψει και να διατηρεί, αποκλειστικά με δική του δαπάνη, καθ' όλο το χρονικό διάστημα από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης (ή οποιαδήποτε αργότερη ημερομηνία ενδέχεται να συμφωνηθεί μεταξύ του Δημοσίου και του Παραχωρησιούχου) έως τη λήξη της ισχύος της παρούσας Σύμβασης τις υποχρεωτικές από τον νόμο καθώς και τις οριζόμενες από την παρούσα Σύμβαση ασφαλίσσεις, σύμφωνα με το Προσάρτημα 7 της παρούσας Σύμβασης (Απαιτήσεις Ασφάλισης).
- 21.2 Εκτός αν άλλως ορίζεται στην παρούσα Σύμβαση, οι ασφαλίσσεις δεν απαλλάσσουν τον Παραχωρησιούχο, ούτε περιορίζουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τις υποχρεώσεις και ευθύνες του που απορρέουν από την παρούσα Σύμβαση.
- 21.3 Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα καταρτίζονται εγγράφως και θα τυγχάνουν της εγκρίσεως του Δημοσίου, η οποία θα έχει την έννοια του ελέγχου και της εκ μέρους του αποδοχής ότι ανταποκρίνονται επαρκώς στους όρους της παρούσας Σύμβασης. Το Δημόσιο δεν θα αρνείται ή καθυστερεί χωρίς εύλογη αιτία την έγκριση των εν λόγω ασφαλιστικών συμβάσεων.
- 21.4 Ο Παραχωρησιούχος θα εξασφαλίσει ότι όλες οι ασφαλίσσεις οι οποίες προβλέπονται στα πλαίσια της παρούσας Σύμβασης θα τοποθετούνται μέσω μεσιτών ή άλλων διαμεσολαβητών ασφάλισης και με αναγνωρισμένους ασφαλιστές ή αντασφαλιστές, τους οποίους θα γνωστοποιεί στο Δημόσιο και θα υπόκεινται στην έγκρισή του, την οποία δεν θα μπορεί να αρνείται ή να καθυστερεί αδικαιολόγητα. Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να διαθέτει οποιαδήποτε στοιχεία ή πληροφορίες ζητήσει το Δημόσιο σχετικά με τους ασφαλιστές, τους αντασφαλιστές ή τους διαμεσολαβητές.

- 21.5** Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να παρέχει εγκαίρως στο Δημόσιο κάθε πληροφόρηση που εύλογα θα ζητηθεί από το Δημόσιο σχετικά με τις ασφαλίσσεις και θα εξασφαλίσει ότι δεν θα λαμβάνουν χώρα μειώσεις ή περιορισμοί στη συμφωνηθείσα παρεχόμενη ασφαλιστική κάλυψη.
- 21.6** Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να:
- 21.6.1** λαμβάνει υπ' όψιν του και να συμμορφώνεται με όλες τις περί ασφαλίσεων διατάξεις του νόμου,
 - 21.6.2** συμμορφώνεται απολύτως με όλα τα εκ του νόμου και των ασφαλιστικών συμβάσεων ασφαλιστικά βάρη,
 - 21.6.3** εξασφαλίσει ότι έχουν παρασχεθεί και θα συνεχίσουν να παρέχονται στους ασφαλιστές όλες εκείνες οι πληροφορίες οι οποίες απαιτούνται προκειμένου να μην μπορεί να τεθεί υπό οποιαδήποτε αμφισβήτηση η ισχύς των ασφαλιστικών καλύψεων,
 - 21.6.4** να αποφεύγει οποιαδήποτε ενέργεια, πράξη ή παράλειψη η οποία θα θέσει ή θα μπορούσε να θέσει σε αμφισβήτηση την ισχύ των ασφαλιστικών καλύψεων, εν όλω ή εν μέρει, και
 - 21.6.5** να συμμορφώνεται πλήρως με οποιεσδήποτε συμφωνημένες υποδείξεις ή όρους των ασφαλιστών.
- 21.7** Οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα υποβάλλονται στο Δημόσιο εγκαίρως και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από τριάντα (30) ημέρες πριν την ημερομηνία ενάρξεως της ασφαλιστικής κάλυψης και θα υπόκεινται στην έγκρισή του, την οποία δεν θα μπορεί να αρνείται ή καθυστερεί αδικαιολόγητα. Κατά την υποβολή, είναι επιτρεπτό η ασφαλιστική σύμβαση να έχει τη μορφή δεσμευτικής υπογεγραμμένου σχεδίου ασφάλισης, αλλά σε κάθε περίπτωση η πλήρης ασφαλιστική σύμβαση θα πρέπει να υποβληθεί στο Δημόσιο προς τελική έγκριση σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από την έναρξη ισχύος της κάλυψης.
- 21.8** Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια ισχύος της παρούσας μεταβληθούν ουσιαστικά στη διεθνή ασφαλιστική αγορά οι συνθήκες ασφάλισης των κινδύνων για τους οποίους υποχρεούται από την παρούσα Σύμβαση να διατηρεί ασφαλιστική κάλυψη ο Παραχωρησιούχος, έτσι ώστε είτε το κόστος της ασφάλισης να καθίσταται «υπερβολικό» για τον Παραχωρησιούχο είτε μια κάλυψη

να καθίσταται «μη διαθέσιμη», τότε το Δημόσιο δικαιούται, είτε να καταβάλει το ίδιο το πρόσθετο κόστος των ασφαλιστρών ώστε να διατηρηθεί σε ισχύ η ασφαλιστική κάλυψη ή άλλως υποχρεούται να απαλλάξει τον Παραχωρησιούχο από την υποχρέωση να διατηρεί ασφαλισμένο τον εν λόγω κίνδυνο εν όλω ή εν μέρει.

21.9 Για τους σκοπούς της προηγούμενης παραγράφου συμφωνείται ότι:

- (i) «μη διαθέσιμη» καθίσταται μια ασφαλιστική κάλυψη εάν αυτή δεν διατίθεται από αναγνωρισμένους ασφαλιστές που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διαθέτουν δείκτη χρηματοδοτικής ασφάλειας ασφαλιστών του οίκου Standard & Poor όχι χαμηλότερο του BBB+ με όρους (περιλαμβανομένων ενδεικτικά και του αντικειμένου, των ορίων, των απαλλαγών και των εξαιρέσεων) ουσιαστικά αντίστοιχους με τους όρους της ασφαλιστικής κάλυψης που διέθετε έως τότε ο Παραχωρησιούχος και είχε εγκρίνει το Δημόσιο και, στο μέτρο που η ασφαλιστική κάλυψη δεν έχει ακόμα εξασφαλιστεί, με όρους ουσιαστικά αντίστοιχους με τους όρους της ασφαλιστικής κάλυψης που απαιτείται να εξασφαλίσει ο Παραχωρησιούχος δυνάμει της παρούσας Σύμβασης.
- (ii) το κόστος της ασφάλισης θα θεωρείται «υπερβολικό» εάν η ασφάλιση αυτή καθίσταται διαθέσιμη από αναγνωρισμένους ασφαλιστές που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διαθέτουν δείκτη χρηματοδοτικής ασφάλειας ασφαλιστών του οίκου Standard & Poor όχι χαμηλότερο του BBB+ με ασφάλιστρο το οποίο είναι τουλάχιστον διπλάσιο σε τιμές Ημέρας Τιμής Βάσης από το προβλεπόμενο στο χρηματοοικονομικό μοντέλο του Παραχωρησιούχου, όπως αυτό θα έχει επικαιροποιηθεί, τόσο κατά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης όσο και κατά την Ημερομηνία Πέρατος Περιόδου Μελετών Κατασκευών, ώστε να εμφανίζει το εκάστοτε πράγματι καταβαλλόμενο από τον Παραχωρησιούχο ασφάλιστρο ανά ασφαλιζόμενο κίνδυνο. Η σύγκριση του κόστους θα αφορά ασφαλιστική κάλυψη με όρους (περιλαμβανομένων ενδεικτικά και του αντικειμένου, των ορίων, των απαλλαγών και των εξαιρέσεων) ουσιαστικά αντίστοιχους με τους όρους της ασφαλιστικής κάλυψης που διέθετε έως τότε ο Παραχωρησιούχος και είχε εγκρίνει το Δημόσιο.

- 21.10** Σε περίπτωση διαφωνίας σχετικά με το αν μια κάλυψη είναι «μη διαθέσιμη» και σε ποιο βαθμό, καθώς και με το αν το κόστος μιας καλύψεως είναι «υπερβολικό», τα Μέρη θα απευθύνονται σε μια ανεξάρτητη διεθνή ασφαλειομεσιτική εταιρία (broker) με εμπειρία σε θέματα ασφαλίσεων μεγάλων έργων με παραχώρηση, που θα γνωμοδοτεί ως προς το ζήτημα επί του οποίου παρουσιάστηκε διαφωνία. Το Μέρος που επιθυμεί να απευθυνθεί στην ασφαλειομεσιτική εταιρία, γνωστοποιεί εγγράφως την πρόθεσή του στο άλλο Μέρος, ώστε να συμφωνήσουν από κοινού ποια θα είναι η εταιρία αυτή και εάν δεν υπάρξει συμφωνία επ' αυτού, την ασφαλειομεσιτική εταιρία θα ορίζει ο Πρόεδρος των Lloyd's του Λονδίνου. Η ασφαλειομεσιτική εταιρία θα γνωμοδοτήσει ως ανεξάρτητος ειδικός και όχι ως διαιτητής. Το περιεχόμενο της γνωμοδότησης του ειδικού θα εφαρμοστεί από τα Μέρη έως ότου το θέμα λυθεί οριστικά με τη διαδικασία του Άρθρου 33.3, εφ' όσον κάποιο Μέρος επιθυμεί να προσφύγει σε αυτήν. Η δαπάνη της εξασφάλισης της γνωμοδότησεως του ανεξάρτητου ειδικού θα βαρύνει εξ ίσου το Δημόσιο και τον Παραχωρησιούχο.
- 21.11** Ο Παραχωρησιούχος θα πρέπει να επιβεβαιώνει εγγράφως στο Δημόσιο την ανανέωση ή παράταση (κατά περίπτωση) των ασφαλιστικών συμβάσεων τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν την ημερομηνία λήξεώς τους, ενημερώνοντας ταυτόχρονα για τις οποιεσδήποτε τροποποιήσεις ενδεχομένως επέρχονται ως προς την έως τότε ισχύουσα κάλυψη και υποβάλλοντας προς έγκριση το ανανεωτήριο ασφαλιστήριο συμβόλαιο ή την πρόσθετη πράξη παράτασης αντίστοιχα, το συντομότερο δυνατόν και πάντως όχι αργότερα από τριάντα (30) ημέρες πριν από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος των καλύψεων που παρέχονται με αυτά. Το Δημόσιο δεν θα αρνείται ή καθυστερεί την έγκριση αυτή χωρίς εύλογη αιτία.
- 21.12** Σε περίπτωση που και υπό την προϋπόθεση ότι το Δημόσιο έχει ενημερώσει εγγράφως τον Παραχωρησιούχο για την πρόθεσή του να συνάψει την εν λόγω ασφάλιση ή να καταβάλει τα εν λόγω ασφάλιστρα και έχει παράσχει στον Παραχωρησιούχο προθεσμία δέκα τεσσάρων (14) ημερών για να πράξει το ίδιο:
- (i) είτε το Δημόσιο διαπιστώσει οποτεδήποτε ότι οποιαδήποτε εκ των προβλεπόμενων στην παρούσα Σύμβαση ασφαλίσεων δεν έχει συναφθεί ή έχει παύσει να ισχύει, εν όλω ή εν μέρει, ή δεν έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην

παρούσα Σύμβαση, και προβεί το ίδιο στη σύναψη των σχετικών ασφαλιστικών συμβάσεων, όπως δικαιούται με την παρούσα παράγραφο, καταβάλλοντας τα αντίστοιχα ασφάλιστρα,

- (ii) είτε ο Παραχωρησιούχος αμελεί ή για οποιοδήποτε λόγο δεν καταβάλει οφειλόμενα ασφάλιστρα, και το Δημόσιο προβεί σε καταβολή των ασφαλίσεων στους Ασφαλιστές για λογαριασμό του Παραχωρησιούχου, όπως δικαιούται με την παρούσα παράγραφο, προκειμένου να μην κινδυνεύσει η ασφαλιστική κάλυψη,

ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να καταβάλει στο Δημόσιο τα ποσά των ασφαλίσεων αυτών καθώς και οποιαδήποτε συναφή εύλογη και τεκμηριωμένη δαπάνη πραγματοποιήσει το Δημόσιο, εντός τριάντα (30) ημερών από την σχετική ειδοποίηση. Εάν ο Παραχωρησιούχος δεν συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του αυτή, το Δημόσιο θα δικαιούται να παρακρατήσει τα ποσά αυτά είτε από την Χρηματοδοτική Συμβολή (εάν ακόμα οφείλεται όλη ή μέρος αυτής) ή να επιδιώξει την είσπραξή τους με ολική ή μερική κατάπτωση εγγυητικής(ών) επιστολής(ών) που έχει προσκομίσει ο Παραχωρησιούχος.

21.13 Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων του Άρθρου 21.8, ο Παραχωρησιούχος δε δικαιούται να προβεί σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που αφορά την εκτέλεση του Έργου, χωρίς αυτή η δραστηριότητα να καλύπτεται από εγκριθείσα από το Δημόσιο ασφαλιστική σύμβαση.

21.14 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να γνωστοποιεί εγγράφως στο Δημόσιο την επέλευση οποιασδήποτε ζημίας το ύψος της οποίας υπερβαίνει ή ενδέχεται να υπερβεί το ποσό των διακοσίων χιλιάδων Ευρώ (€ 200.000) και να το ενημερώνει συνεχώς για την εξέλιξη της υποθέσεως έως ότου οι Ασφαλιστές κλείσουν το σχετικό φάκελο.

21.15 Αποζημίωση εκ μέρους του Παραχωρησιούχου

Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να αποζημιώνει πλήρως το Δημόσιο, την Υπηρεσία, όλες τις Αρμόδιες Αρχές και τους σχετικούς αντιπροσώπους, προστηθέντες και υπαλλήλους αυτών, για όλα τα έξοδα, απώλειες, ζημίες και δαπάνες, όπως επίσης και να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις, που πηγάζουν από ή σε σχέση με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη του Παραχωρησιούχου ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων του σχετιζόμενη με τη παρούσα

Σύμβαση ή παράβαση αυτής ή που πηγάζει από ή απορρέει από την εκτέλεση των εργασιών ή το Έργο, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε τοιαύτης που συντελέστηκε ή προκλήθηκε σε σχέση με:

- (i) σωματικές βλάβες (συμπεριλαμβανομένων βλαβών που απέβησαν θανατηφόρες), και/ή
- (ii) οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία της ακίνητης και κινητής περιουσίας του Δημοσίου, οποιασδήποτε Αρμόδιας Αρχής και των σχετικών αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων αυτών.

21.16 Ασφάλιση

Ο Παραχωρησιούχος δεν θα ευθύνεται προς αποζημίωση του Ελληνικού Δημοσίου ή, ανάλογα την περίπτωση, των Αρμοδίων Αρχών ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων τους σύμφωνα με το παρόν Άρθρο για οποιεσδήποτε τέτοιες ζημιές, έξοδα, δαπάνες, απώλειες και/ή απαιτήσεις στο μέτρο που το Ελληνικό Δημόσιο έχει αποζημιωθεί για αυτά επί τη βάση των ασφαλιστικών καλύψεων που προβλέπονται στο παρόν Άρθρο. Επιπλέον, ο Παραχωρησιούχος δεν θα ευθύνεται προς αποζημίωση για οποιεσδήποτε τέτοιες ζημιές, έξοδα, δαπάνες, απώλειες και / ή απαιτήσεις στο μέτρο που αυτές προκλήθηκαν από δόλο ή βαριά αμέλεια του Ελληνικού Δημοσίου ή, ανάλογα την περίπτωση, της Υπηρεσίας, των Αρμοδίων Αρχών ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων τους.

21.17 Μετριασμός ζημιών

Το Ελληνικό Δημόσιο θα καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να ελαχιστοποιούνται ή να μετριάζονται οι απώλειες ή οι ζημιές αυτές κατά το μέτρο του πρακτικώς δυνατού (αλλά χωρίς παράλογες δαπάνες ή δυσχέρειες).

22. Ανωτέρα Βία

22.1 Γεγονότα Ανωτέρας Βίας

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, ο όρος "**Γεγονός Ανωτέρας Βίας**" θα θεωρείται ότι σημαίνει:

- (i) όλα εκείνα τα γεγονότα ή περιστατικά ή οι συνέπειες αυτών που ευρίσκονται εκτός της σφαίρας ελέγχου ή επιρροής των

Μερών και που δεν θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί ή προληφθεί ή αποτραπεί ακόμα και με καταβολή ιδιαίτερης επιμέλειας εκ μέρους των Μερών, ή

- (ii) οποιοδήποτε γεγονός ή περιστατικό για την επέλευση του οποίου δεν ευθύνεται κανένα από τα μέρη και το οποίο ο Παραχωρησιούχος δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με την παρούσα να ασφαλίσει και δεν είναι πράγματι ασφαλισμένος, ή έχει απαλλαγεί από την υποχρέωση ασφάλισης εν όλω ή εν μέρει σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 21.8.

22.2 Επέλευση

22.2.1 Σε περίπτωση κατά την οποία είτε ο Παραχωρησιούχος είτε το Δημόσιο ισχυρίζονται ότι έχουν εμποδιστεί ή καθυστερήσει στην εκπλήρωση οποιασδήποτε συμβατικής τους υποχρέωσης λόγω Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, υποχρεούνται να ειδοποιήσουν εγγράφως ("**Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας**") τον αντισυμβαλλόμενο τους και τον Ανεξάρτητο Μηχανικό (κατά την Περίοδο Μελετών - Κατασκευών) μόλις αυτό καταστεί πρακτικώς δυνατό, σε κάθε περίπτωση όμως όχι αργότερα από πέντε (5) ημέρες αφότου υπέπεσε στην αντίληψή τους η επέλευση του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας. Η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας θα πρέπει να προσδιορίζει τις συνθήκες οι οποίες συνιστούν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας, την πιθανολογούμενη διάρκεια και τις επιπτώσεις του (κατά το μέτρο που είναι ευλόγως προσδιορίσιμες) καθώς και τις υποχρεώσεις του θιγόμενου Μέρους, των οποίων την εκπλήρωση εμποδίζει ή καθυστερεί το Γεγονός Ανωτέρας Βίας.

22.2.2 Σε περίπτωση κατά την οποία ο αποδέκτης της Γνωστοποίησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας αμφισβητεί τη βασιμότητά της, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως για τη αμφισβήτηση αυτή (**«Αμφισβήτηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας»**) το άλλο Μέρος (και τον Ανεξάρτητο Μηχανικό κατά την Περίοδο Μελετών-Κατασκευών) εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της Γνωστοποίησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, δηλώνοντας

τους λόγους για τους οποίους αμφισβητεί την επέλευση ή/και τις συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας.

- 22.2.3** Εάν ούτε η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας ούτε η Αμφισβήτηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας δεν έχουν ανακληθεί μέσα σε επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία λήψης της Αμφισβήτησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, το Δημόσιο ή ο Παραχωρησιούχος δικαιούνται να προσφύγουν στη διαδικασία επίλυσης διαφορών σύμφωνα με το Άρθρο 33, εντός προθεσμίας δέκα τεσσάρων (14) ημερών από τη εκπνοή της ως άνω περιόδου των επτά (7) ημερών.
- 22.2.4** Εάν δεν αμφισβητηθεί η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και μόλις είναι πρακτικώς δυνατόν, το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος θα συναντηθούν για να συζητήσουν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας και τις συνέπειές του και, στο βαθμό που θα είναι τότε δυνατόν, να προσδιορίσουν τον αποτελεσματικότερο τρόπο για την συνέχιση των Κατασκευών ή της Λειτουργίας του Έργου, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν τις συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας.
- 22.2.5** Σε περίπτωση που δεν μπορεί να προκύψει αμέσως αν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας θα καταστεί Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας (όπως ορίζεται στο Άρθρο 22.5) το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος θα προβούν σε κάθε εύλογη ενέργεια για να συνεχίσουν το Έργο, με τη χρήση των ασφαλιστικών αποζημιώσεων και της τυχόν οφειλόμενης αποζημίωσης του Δημοσίου.

22.3 Οικονομική Ευθύνη του Παραχωρησιούχου

Με την επιφύλαξη του Άρθρου 22.5:

- (i) στο βαθμό που ο Παραχωρησιούχος δυνάμει του Άρθρου 21, έχει ασφαλίσει το Έργο κατά των συνεπειών Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, αυτός θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες του ανωτέρω Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και μέχρι τα ποσά που είναι καταβλητέα σύμφωνα με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, συνυπολογιζομένης και της απαλλαγής που τυχόν προβλέπεται σε αυτά. Επί πλέον και υπό την προϋπόθεση ότι από την επέλευση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας επηρεάζεται

η Κρίσιμη Διαδρομή του Εγκεκριμένου Χρονοδιαγράμματος Περιόδου Μελετών – Κατασκευών, ο Παραχωρησιούχος θα δικαιούται παράτασης της επηρεαζομένης προθεσμίας σύμφωνα με τα Άρθρα 26.2.1 (α) (i), (b) (i) και (c) (i).

- (ii) Ο Παραχωρησιούχος θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες οποιουδήποτε Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, οι συνέπειες του οποίου στο Έργο οφείλονται στη μη τήρηση των Προδιαγραφών.

22.4 Οικονομική Ευθύνη του Δημοσίου

Με την επιφύλαξη του Άρθρου 22.5, όλα τα Γεγονότα Ανωτέρας Βίας, εκτός από εκείνα που βαρύνουν τον Παραχωρησιούχο (και στο μέτρο που τον βαρύνουν) σύμφωνα με το Άρθρο 22.3 (με την επιφύλαξη των όρων του Άρθρου 22.3 (i)) που λαμβάνουν χώρα:

- (i) κατά την Περίοδο Μελετών – Κατασκευών θεωρούνται ως Γεγονότα Καθυστερήσης και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.2,
- (ii) κατά την Περίοδο Λειτουργίας θεωρούνται ως Γεγονότα Ευθύνης του Δημοσίου και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.5.

22.5 Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας

22.5.1 "Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας" σημαίνει Γεγονός Ανωτέρας Βίας το οποίο διαρκεί ή οι επιπτώσεις του διαρκούν:

- (i) επί μία συνεχή περίοδο άνω των εννέα (9) μηνών, σε περίπτωση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται κατά την Περίοδο T1 και κατά των συνεπειών του οποίου ο Παραχωρησιούχος έχει ασφαλιστεί σύμφωνα με το Άρθρο 21.
- (ii) επί μία συνεχή περίοδο άνω των τεσσάρων (4) μηνών, σε περίπτωση οποιουδήποτε άλλου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται κατά την Περίοδο T1.
- (iii) επί μία συνεχή περίοδο άνω των δώδεκα (12) μηνών, σε περίπτωση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται μετά την Ημερομηνία Πέρατος της Περιόδου Μελετών - Κατασκευών και κατά των

συνεπειών του οποίου ο Παραχωρησιούχος έχει ασφαλιστεί, σύμφωνα με το Άρθρο 21.

- (iv) επί μία συνεχή περίοδο άνω των έξι (6) μηνών, σε περίπτωση οποιουδήποτε άλλου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται μετά την Ημερομηνία Πέρατος της Περιόδου Μελετών - Κατασκευών.

22.5.2 Σε περίπτωση οποιουδήποτε Παρατεταμένου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος, εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου των τεσσάρων (4), έξι (6), εννέα (9) ή δώδεκα (12) μηνών, που αναφέρονται στο Άρθρο 22.5.1, θα συναντηθούν για να αποφασίσουν κατά πόσο, ανάλογα με τις μέχρι τότε συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και των απόψεών τους σχετικά με τις μελλοντικές συνέπειες, μπορούν να συμφωνήσουν σχετικά με τα πρόσθετα μέτρα αντιμετώπισης του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και συνέχισης της παρούσας Σύμβασης. Αν το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος δεν καταλήξουν σε συμφωνία εντός τριάντα (30) ημερών, από το τέλος της εν λόγω περιόδου ή εντός τυχόν μεγαλύτερης προθεσμίας που θα συμφωνήσουν μεταξύ τους:

- (i) στην περίπτωση του Άρθρου 22.3 (ii) το Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας, θα συνιστά Γεγονός Αθέτησης Παραχωρησιούχου.
- (ii) σε κάθε άλλη περίπτωση το Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας, θα συνιστά Γεγονός Αθέτησης Δημοσίου.

23. Λειτουργία του Έργου Παραχώρησης

23.1 Ημερομηνία Έναρξης Περιόδου Λειτουργίας

Η Ημερομηνία Έναρξης Περιόδου Λειτουργίας είναι η ημερομηνία που καθορίζεται στο Άρθρο 12.1.2 (i).

23.2 Υποχρεώσεις του Παραχωρησιούχου σχετικά με την Λειτουργία του Έργου Παραχώρησης

23.2.1 Ο Παραχωρησιούχος καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Λειτουργίας, είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις ελάχιστες απαιτήσεις λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνονται στην παρούσα Σύμβαση, στην ΕΣΥ και στα Εγχειρίδια Λειτουργίας και Επιθεώρησης και Συντήρησης και να παίρνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζεται:

- (i) η ασφαλής, εύρυθμη και σε υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης των Χρηστών λειτουργία του Έργου,
- (ii) η ομαλή και ανεμπόδιστη διεξαγωγή της κυκλοφορίας σε εικοσιτετράωρη βάση και επί 365 ημέρες το χρόνο, όπως προβλέπεται στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας,
- (iii) η άμεση και αποτελεσματική ανταπόκρισή του σε έκτακτες ή / και επείγουσες καταστάσεις.
- (iv) Η ενημέρωση των Χρηστών σε θέματα ασφαλείας σηράγγων και η επίτευξη βελτιωμένης επικοινωνίας μεταξύ των αρμοδίων οργάνων των σηράγγων και των Χρηστών που ευρίσκονται μέσα σε αυτές. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να εκτείνεται σε θέματα σωστής συμπεριφοράς των Χρηστών εντός των σηράγγων και ειδικότερα σε περιπτώσεις βλάβης οχημάτων, κυκλοφοριακής συμφόρησης, ατυχημάτων και πυρκαϊών αλλά και στην πληροφόρηση των Χρηστών για τα συστήματα ασφαλείας που διαθέτουν οι σήραγγες.

23.2.2 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να ενεργεί καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Λειτουργίας κατά τρόπο που να διασφαλίζει πλήρως:

- (i) την ασφάλεια των Χρηστών και των μη χρηστών (ατόμων και μεταφορικών μέσων) του Έργου που κυκλοφορούν, βρίσκονται ή εργάζονται στο Έργο ή στην περιοχή του Έργου, τόσο υπό κανονικές συνθήκες (πρόληψη) όσο και σε περίπτωση περιστατικού,

- (ii) την συστηματική επιθεώρηση και παρακολούθηση της απόδοσης όλων των συστημάτων και εγκαταστάσεων (αερισμού, φωτισμού, πυρόσβεσης κ.λπ. κατά τη διάρκεια της κανονικής λειτουργίας και την κατάλληλη προσαρμογή τους στο βαθμό που απαιτείται σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού,
- (iii) και η συμμόρφωση του συστήματος λειτουργίας και συντήρησης προς όλους τους κανόνες ασφαλείας, όπως ισχύουν ανά διαστήματα.
- (iv) την ασφάλεια και αντοχή του Έργου στο χρόνο.

23.2.3 Ο Παραχωρησιούχος είναι υποχρεωμένος σε περίπτωση εκτάκτων καταστάσεων, όπως ενδεικτικά:

- (i) ατυχήματος ή οποιασδήποτε άλλης έκτακτης κατάστασης που απαιτεί άμεση αντιμετώπιση,
- (ii) διαπιστώσεως του κινδύνου επελεύσεως ατυχήματος ή τρομοκρατικής ενέργειας,
- (iii) βλάβης δομικών στοιχείων τεχνικών έργων που επηρεάζουν τα έργα του Ε.Π.,
- (iv) επικινδύνων παραμορφώσεων του οδοστρώματος των έργων του Ε.Π.,
- (v) βλάβης στις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις του Ε.Π. που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των Χρηστών ή των εργαζομένων στο Έργο,
- (vi) οποιασδήποτε κατάστασης που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των Χρηστών ή των εργαζομένων στο Έργο,

να παίρνει κάθε μέτρο που είναι αναγκαίο και να παρέχει κάθε διευκόλυνση στις Αρμόδιες Αρχές να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους, ακόμη και αν τούτο έχει επιπτώσεις στα έσοδα από τα Διόδια Τέλη, προκειμένου να διασφαλιστούν συνθήκες ασφαλείας για τους Χρήστες, το Έργο και τους τρίτους.

23.2.4 Οποιοδήποτε σημαντικό περιστατικό ή ατύχημα συμβεί στις σήραγγες του Έργου θα αποτελέσει αντικείμενο

επεξηγηματικής έκθεσης που εκπονείται εντός ευλόγου χρόνου από τον Παραχωρησιούχο. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στο Δημόσιο, στον Αρμόδιο Ασφαλείας και στις Υπηρεσίες Έκτακτης Ανάγκης το αργότερο εντός μηνός από την σύνταξή της. Σε περίπτωση που έχει συνταχθεί έκθεση έρευνας όπου αναλύονται οι περιστάσεις του περιστατικού ή ατυχήματος ή τα συμπεράσματα που μπορούν να συναχθούν από αυτό, ο Παραχωρησιούχος διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Δημόσιο, τον Αρμόδιο Ασφαλείας και τις Υπηρεσίες Εκτάκτου Ανάγκης το αργότερο εντός μηνός από την ημερομηνία που παρέλαβε την έκθεση.

- 23.2.5** Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να παρέχει στους Χρήστες επαρκή πληροφόρηση και έγκαιρη προειδοποίηση για κάθε γεγονός που επηρεάζει την χρήση του Ε.Π. από αυτούς.
- 23.2.6** Ο Παραχωρησιούχος, λαμβάνοντας υπ' όψιν την οδηγία 2004/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την νομοθεσία σχετικά με την οδική μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων, είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει έγκαιρα, ώστε να είναι δυνατή η με δαπάνη του ενσωμάτωση των πορισμάτων της στην μελέτη -κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του Έργου και ειδικότερα στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας και στο Εγχειρίδιο Επιθεώρησης και Συντήρησης. Μελέτη Ανάλυσης Κινδύνων των Σηράγγων του Έργου η οποία θα αναφέρεται στις σήραγγες άνω των 500 μ. που κατασκευάζει ο Παραχωρησιούχος ή κατασκευάστηκαν από το Δημόσιο και αποτελούν μέρος του Ε.Π. Η μελέτη αυτή θα πρέπει να εκπονηθεί από φορέα ανεξάρτητο του Παραχωρησιούχου, με χρήση λεπτομερούς και επακριβούς μεθοδολογίας που ανταποκρίνεται στις βέλτιστες διατιθέμενες πρακτικές και να λάβει υπόψη της κατ' ελάχιστο όλους τους παράγοντες σχεδιασμού στις σήραγγες του Έργου που επηρεάζουν την ασφάλεια, όπως ιδίως τα χαρακτηριστικά της προβλεπόμενης κυκλοφορίας, το μήκος των σηράγγων, τον τύπο της κυκλοφορίας και τη μορφή των σηράγγων καθώς και τον προβλεπόμενο αριθμό διελεύσεων βαρέων φορτηγών ανά

24ωρο, στην οποία θα περιλαμβάνεται και η ειδική μελέτη σχετικά με την πρόσβαση στις σήραγγες του Έργου οχημάτων που μεταφέρουν επικίνδυνα εμπορεύματα, σε εφαρμογή της παραγρ. 3.7 του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 2004/54/ΕΚ.

- 23.2.7** Εντός της πρώτης Αποκλειστικής Τμηματικής Προθεσμίας, ο Παραχωρησιούχος είναι υποχρεωμένος να διορίσει πρόσωπο ως Αρμόδιο Ασφαλείας των σηράγγων του Ε.Π.
- 23.2.8** Ο Αρμόδιος Ασφαλείας θα έχει τα τουλάχιστον ακόλουθα καθήκοντα / αρμοδιότητες:
- (i) επίβλεψη όλων των μέτρων πρόληψης και προστασίας της ασφάλειας των Χρηστών και των εργαζομένων στο Ε.Π.,
 - (ii) προγραμματισμό της οργάνωσης των υπηρεσιών εκτάκτου ανάγκης και σχεδίων δράσης,
 - (iii) προγραμματισμό, εφαρμογή και αξιολόγηση των εκτάκτων μέτρων,
 - (iv) συμμετοχή στον καθορισμό των σχεδίων δράσης και εφαρμογής τυχόν νέων προδιαγραφών στις εγκαταστάσεις υποδομής,
 - (v) εκπαίδευση του επιχειρησιακού προσωπικού,
 - (vi) επίβλεψη της συντήρησης και των επισκευών των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού των σηράγγων του Έργου.
- 23.2.9** Ο Αρμόδιος Ασφαλείας μπορεί να ανήκει στο προσωπικό του Παραχωρησιούχου αλλά είναι ανεξάρτητος σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια των σηράγγων και δεν δέχεται οδηγίες από τον Παραχωρησιούχο για τα θέματα αυτά.
- 23.2.10** Το Δημόσιο ή οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη από αυτό Αρχή, την οποία έχει προηγουμένα γνωστοποιήσει προς τον Παραχωρησιούχο, δικαιούται να διεξάγει τακτικές επιθεωρήσεις προκειμένου να εξασφαλίζει ότι οι σήραγγες του Έργου είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις της Σύμβασης. Το διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών επιθεωρήσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη.